

bliver budt Lærerne gode Naar, tværtimod. Jeg synes, at de Naar, de lede under nu for Tiden, i mange Tilfælde ere forførbelige, og jeg haaber, at vor danske Lærerstand ikke vil betragte det, som nu sker, hvis Lovforslaget bliver vedtaget, som noget tilfredsstillende for en lang Fremtid. Jeg haaber tværtimod, at de meget snart igen ville møde med ny Krav saaledes, at vi saa Lærernes Standard ført op. (Stemmer: Det skulle de nok). Der bliver spæret, at det skulle de nok, det stemmer ganske med mine Ønsker. Der er endnu et Fremstridt, som jeg kunde ønske at henlede det høje Tings Opmærksomhed paa, vore i det Land, som vi staa i saa nær Forbindelse med, og som har saa stor Interesse for os. I Slutningen af den protektionistiske Periode eller, som jeg kalder den, den korte Periode, mellem Tyrkerne og Halvtrebserne, var der i Skolerne 11 Børn pr. 1,000 Hoveder af Befolkningen. Maa jeg bede det ærede Ting fastholde dette et Øjeblik. Fra 1851—60 naaede man til 26, fra 1861—70 til 47 og i de næste 10 Aar til 82, og nu er Antallet vokset til ca. 130. Nu vil jeg ingenlunde benytte dette for at ned sætte Forholdene i Danmark, thi saa vidt jeg ved, er Antallet her omtrent 150. Jeg fremdrager det blot for at vise, at man ingenlunde har fulgt laissser-aller-Princippet under Frihandelen i England, men at man tværtimod med hurtige Tag har søgt at vinde frem, saa man har naaet til de andre Skulpturstaters Standpunkt. Det Land, hvor Elevantallet er højt, er det lille Svejts, hvor man haade har Forsættelsesstoler og andre Skoler, og hvor man har bragt Elevantallet op til 210 pr. 1,000. Endnu et Moment er det interessant at lægge Mærke til, nemlig, at det alle Begne har vist sig, at de kriminelle Forbrydelser ere aftagne i samme Forhold, som Undervisningen er bleven ubvidet. Det synes at være overordentlig glædeligt, navnlig for alle dem, der have med Undervisningen at gøre. Den ærede Minister gjorde en Bemærkning, og denne Bemærkning slog mig som overordentlig sand og overordentlig rigtig, og den forsonede mig med nogle af de Bemærkninger, den ærede Minister tidligere er fremkommen med. Det var denne Udtalelse angaaende Fristolen: Vi skulle vogte os for ved Statsstilsud at faa Fristolen kvalt i Statens Favn tag — saadan noget lignende var det, om det ikke er ordret. Naar det er den højte ærede Ministers Mening, at man ved Statsstilsud kan naa til at kvæle Fristolen, skulle vi saa ikke være enige om, at være meget varksomme med at faa hele vort Skolevæsen ad Statsstilsuddets Vej kvalt i Statens

Favn tag? Lad os værne om den Frihed, som det høje Folketing i disse 3—4 Dages Forhandlinger saa heldigt har talt for, og lad os værne i allervideste Maade om den. Med Hensyn til Lærernes Naar, som egentlig var det, jeg specielt har lovet, at tale om, mener jeg, at de ere højt uheldige, og jeg vilde sætte Pris, hvad vel de allerfleste vilde gøre, paa, at vi fremmede Lovforslaget, saa de Tusinder af Lærere omkring i Landet, der med spændt Forventning se paa, hvad Folketinget vil gøre, kunde opnaa den Fornøjelse, at der kom et godt Resultat ud af Forhandlingen. Jeg haaber, at man fra alle Sider vil være villig til at gøre Indrømmelser, for at sætte Lærerne i Stand til at føre en nogenlunde ordentlig Tilværelse. Man har talt om Anvendelse af Penge her i Landet til det nationale Forsvar, og der har været delte Meninger om, hvorvidt Pengene ere heldig anvendte. Jeg tror, at vi paa Undervisningens Omraade have et nationalt Forsvar af allerstørste Betydning, og de 1½ Million Kr. om Aaret, der kræves som Tilskud dertil, imponere mig paa ingen Maade. Jeg synes, at det ogsaa af rent nationale Forsvarsgrunde kunde være rimeligt at komme til at støtte Lærerne saaledes, at de virkelig med Glæde og Tilfredsstillelse kunne virke for at fremme Kærligheden til vort Sprog, til vort Folk og til vort Land. — Man har nævnt, og det skal jeg ganske kort tillade mig at berøre, det mægtige ny Reformparti. Det var det ærede Medlem fra Middelfart (Lohmann), der fremsatte denne Bemærkning. Ja det er meget glædeligt at høre dette, det mægtige, stærke Reformparti. Men det ærede Medlem nævnedes i Forbindelse dermed, at man havde været højt uenig i dette Reformparti. Jeg vil dertil sige, at jeg betragter det som den største Kompliment, man kunde gøre Reformpartiet. Vi ere dog ikke Folk, der skulle staa med en Ring gennem Næsen og lade os trække efter en Snor til Højre eller til Venstre. Vi skulle være frisindede, gæve danske Mænd, der i enhver Sag skulle følge vor Overbevisning og ikke lade os bestikke eller paaoktrohere noget. Naar vi i det hele taget ville hævde Frihedens Princip, saa lad os ikke indføre Absolutismen inden for de forskellige Partigrupper. Jeg tror, det vilde være det alleruheldigste Princip at komme til. For Resten har det glædet mig, at man ogsaa inden for de moderates Lejr og Højres Kredse har hørt forskelligartede Udtalelser. Jeg lover mig af den Uenighed meget mere end af den Enighed, som man saa ofte har lovprist. Naar jeg skal slutte med en Udtalelse er det den, at jeg synes efter alt at